Державна служба України з надзвичайних ситуацій
Інститут державного управління у сфері цивільного захисту
Європейська асоціація наук з безпеки
Національний університет цивільного захисту України
Національний авіаційний університет
Державна наукова установа "Інститут модернізації змісту освіти"
Міністерства освіти і науки України
Інститут професійно-технічної освіти
Національної академії педагогічних наук України
Міжрегіональна Академія управління персоналом
Державний заклад "Український науково-практичний центр
екстреної медичної допомоги та медицини катастроф"
Міністерства охорони здоров'я України

МАТЕРІАЛИ

ІІ Науково-практичної конференції (за міжнародною участю)

НАУКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

16 травня 2019 року

Київ

УДК 355.58+001.3
ББК 72(4Укр)+74.40+68.9

Наукове забезпечення освітньої діяльності у сфері цивільного захисту: Матеріали ІІ науково-практичної конференції (за міжнародною участю). − Електронне видання комбінованого використання. – Київ: ІДУЦЗ, 2019. – 139 с.

Scientific support for educational activity in the field of civil protection. The Scientific and Practical Conference, May 16, 2019, Kiev, IPASCP – 139 p.

У Матеріалах розглянуто прикладні засади наукового забезпечення підготовки фахівців для сфери цивільного захисту, формування культури безпеки населення, кадрової спроможності органів державної влади та органів місцевого самоврядування до виконання завдань цивільного захисту.

Матеріали Конференції будуть цікаві науковим та науково-педагогічним працівникам, які здійснюють наукові дослідження та провадять науково-педагогічну діяльність з питань цивільного захисту у закладах вищої освіти.

Матеріали подано в авторській редакції

ISBN 978-617-7595-50-1

© ІДУЦЗ
© Автори

ЗМІСТ

РОЗВИТОК ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ 10

Франк Ель Система кризового менеджменту в Німеччині – виклики для процесу навчання 10

Frank Ehl Das deutsche Krisenmanagement-System – eine Herausforderung für die Ausbildung 12

Коженьовскі Лєшек Фредерік Діяльність Європейської Асоціації наук з безпеки щодо наукового забезпечення навчання з питань безпеки людства 14

Білоусова Н.А. Дуальна форма професійної підготовки медичних представників: досвід Німеччини 16

Бойко О.А. Державне управління у сфері цивільного захисту: освітній аспект 17

Васильєв І.О., Пруський А.В., Тищенко В.О., Мельник В.І. Впровадження інноваційних методів навчання при підвищенні кваліфікації фахівців цивільного захисту 18

Вдович С.М. Розвиток комунікативних навичок майбутніх психологів під час проведення тренінгів 20

Вовчук С.Г. Огляд наукового дослідження щодо розробки моделі "Керівник суб'єкта господарювання, компетентний у сфері цивільного захисту" 21

Герлянд Т.М. Використання проектних технологій у закладах професійної (професійно-технічної) освіти 25

Гудович О.Д., Бондаренко О.О. Щодо формування спеціальних компетентностей фахівців у сфері реагування на надзвичайні ситуації 26

Гуменний О.Д. Концепція проектування SMART-комплексу навчального предмету 28

Єлісєєв В.Н. Особливості викладання навчально-методичних матеріалів з розрахунку ризиків надзвичайних ситуацій в особливий період 30

Зуєва А.Б. Методичні аспекти проектування SMART-комплексів для формування в майбутніх фахівців компетенцій цивільної безпеки 32

Ковальов О.С., Гринзовський А.М. Щодо необхідності вивчення загроз від джерел іонізуючого випромінювання 33

Кравець С.Г. Проблемні питання розвитку проектної культури педагогів професійного навчання 35

Кушнір В.А., Долгий М.Л., Макаренко А.М., Стрюк М.П., Дрозденко Н.В. Особливості підготовки рятувальників з домедичної допомоги в залежності від територіального розміщення промислових об'єктів 36

Литвин А.В. Розвиток лідерських якостей у майбутніх фахівців цивільного захисту 37

Мазуренко В.І. Щодо розроблення навчальних програм для підготовки педагогічних працівників професійно-технічних закладів ДСНС 38

Петренко Л.М. Використання цифрових сервісів у післядипломній освіті фахівців сфери цивільного захисту 40

Соколовський І.П. Проблемні питання забезпечення освітньої діяльності Інституту державного управління у сфері цивільного захисту під час навчання керівного складу цивільного захисту у світі сучасних загроз в суспільстві 41

Сушенцева Л.Л. Розвиток професійної мобільності фахівців сфери цивільного захисту у післядипломній освіті 42

Тараценко Н.А. Стратегічний розвиток закладу вищої освіти 43

Юрченко В.О. Щоб науковий захід приносив позитивний результат 45

Chubina T. Implementation of the double degree program as a mechanism of development of qualitative European education 47

ПІДГОТОВКА МАГІСТРІВ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 281 "ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ" З УРАХУВАННЯМ СПЕЦИФІКИ У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ 49

Віннікова Л.Ф. Розвиток навичок говоріння на заняттях з англійської мови за професійним спрямуванням 49

Волянський П.Б., Євсюков О.П., Терент'єва А.В. Застосування інформаційно-комунікаційних технологій при підготовці майбутніх публічних управлінців за новою спеціальністю "Публічне управління та адміністрування" 51

Гайович Г.В. До питання підвищення мовної компетентності магістрантів (спеціальність "Публічне управління та адміністрування") 53

Кропивницький Р.С. Державне управління науковою діяльністю: суперечливість термінів 54

Михайлов В.М., Ковровський Ю.Г. Кейс-метод як засіб формування професійних компетентностей фахівців сфери цивільного захисту 57

Шихненко К.І. Особливості організації навчання англійської мови за професійним спрямуванням 59

Prokopchuk M. Transferable skills approach in the modern teaching process of teaching English for specific purpose 61

ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ 63

Баклицький І.О., Слободяник В.І. Психологічні чинники формування пізнавальних інтересів школярів 63

Безкоровайна Л.В. До питань управління розвитком національного екотуризму як засобу збереження навколишнього середовища 65

Березуцький В.В. Культура безпеки життєдіяльності як джерело небезпек 67

Гаваза А.О. Дослідження державного регулювання з протимінної безпеки 70

Данько Н.І. Оцінка ризиків – основа для прийняття рішень 71

Дашковська О.В., Дуброва Н.Й. Безпека людини – основа суспільної безпеки 73

Коцюруба В.І., Родіков В.Г. Сучасний стан протимінної діяльності в Україні 74

Кулалаєва Н.В. Освіта, як регулятор і гарант безпеки суспільства 78

Масліч С.В. Підготовка майбутніх фахівців галузі туризму через призму європейського досвіду 79

Миронець С.М. Психологічний захист населення в умовах транскордонних небезпек 80

Мірко Н.В., Павлов С.С. Інкорпорування імітаційного моделювання в підготовку фахівців сфери цивільного захисту 82

Назаренко М.М. До полеміки з питань культури безпеки в організації 84

Нестерова О.Ю. Проблематика безпеки життєдіяльності особистості в системі формування корпоративної культури студентів закладів вищої освіти 85

Руденко Л.А. Когнітивний розвиток майбутніх фахівців соціального захисту у процесі професійної підготовки 86

Смирнов В.А., Селіванов С.Є. Безпека людини: проблеми футуризації освіти у контексті концепції нового просвітництва 87

Стручок В.С. Аналіз моніторингу навчання студентів діям у надзвичайних ситуаціях у закладах вищої освіти тернопільської області 88

Теличко К.Е. Управління ризиками, як засіб підвищення рівня цивільного захисту 90

Шмалєй С.В. Дослідження проблем особистої безпеки соціальних працівників 93

ПОЖЕЖНА ТА ТЕХНОГЕННО-ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ 95

Азаров С.І., Білошицький М.В., Мельник В.І., Потеряйко С.П., Сидоренко В.Л. Моніторинг надзвичайних ситуацій техногенного характеру засобами дистанційного зондування землі 95

Азаров С.І., Васильєв І.О., Єременко С.А., Власенко Є.А., Сидоренко В.Л. Модель системи управління ліквідацією надзвичайних ситуацій на критично важливих об'єктах на основі реберних графів 99

Азаров С.І., Павленко В.В., Пруський А.В., Тищенко В.О., Сидоренко В.Л. Система моніторингу безпеки критично важливих об'єктів 102

Азаров С.І., Сидоренко В.Л. Розробка заходів щодо зниження ризику виникнення можливих аварій на критично важливих об'єктах 105

Азаров С.І., Сидоренко В.Л., Демків А.М. Моделювання динаміки перенесення забруднюючих речовин у повітрі під час пожежі 107

Білошицький М.В., Єременко С.А., Кавецький В.В., Пруський А.В. Проблемні питання якості вогнегасників в Україні і шляхи їх вирішення 109

Карабин В.В. Ризики виникнення надзвичайних ситуацій на територіях вуглевидобутку та вуглезбагачення у Львівсько-Волинському кам'яновугільному басейні 111

Ковальов А.І. Оцінювання вогнезахисної здатності покриттів сталевих конструкцій 112

Кулаков О.В. Проблема невизначеності національної нормативної бази щодо улаштування блискавкозахисту будинків, споруд та зовнішніх установок 114

Сагайдак І.С., Чорна Т.М. Техногенні та екологічні наслідки військового конфлікту на Донбасі 115

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ВЗАЄМОДІЇ МІЖ ОРГАНАМИ УПРАВЛІННЯ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ 117

Гончаров С.А., Юрченко В.О. Особливості організації заходів цивільного захисту в особливий період 117

Дерев'янко О.Г., Юрченко В.О. Організація взаємодії між органами управління та силами цивільного захисту – ключове питання управління у надзвичайних ситуаціях 119

Кульшай Ю.В., Юрченко В.О. Деякі питання організації взаємодії між органами влади та силами цивільного захисту в умовах воєнного конфлікту 121

Литвиновський Є.Ю. Теоретичний аналіз наукових досліджень з проблеми підготовки фахівців для сфери цивільної безпеки 124

Нікітін А.А. Навчальна система підтримки рішень з організації ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій 126

Овсяник В.М. Характеристика національної системи підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації державних службовців і посадових осіб органів місцевого самоврядування 128

Павленко В.В., Переверзін Ю.П. Організація взаємодії − ключова ланка управління у надзвичайних ситуаціях 130

Потеряйко С.П., Барило О.Г. Проблеми навчання організації взаємодії між органами державного управління у надзвичайних ситуаціях 132

УДОСКОНАЛЕННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПЕРСОНАЛУ ПОШУКОВО-РЯТУВАЛЬНИХ СИЛ СУБ'ЄКТІВ ДЕРЖАВНОЇ АВІАЦІЇ УКРАЇНИ 134

Гурник А.В., Куньо М.Д., Литовченко А.О., Ядченко М.Д. Організація взаємодії наземних пожежно-рятувальних підрозділів і екіпажів повітряних суден при гасінні лісових та ландшафтних пожеж 134

Шевченко В.Л., Хижняк В.В. Застосування новітніх інформаційних технологій у навчальному процесі Інституту державного управління в сфері цивільного захисту .. 136

УДК 502.5+502.06

***Сагайдак Ірина Степанівна**, к.т.н., доцент*
ORCID iD 0000-0002-7186-8830,
***Чорна Тетяна Миколаївна**, к.т.н., доцент*
ORCID iD 0000-0001-9923-8737

ТЕХНОГЕННІ ТА ЕКОЛОГІЧНІ НАСЛІДКИ ВІЙСЬКОВОГО КОНФЛІКТУ НА ДОНБАСІ

Ключові слова: військовий конфлікт, надзвичайна ситуація, забруднення.

За даними моніторингової місії ООН з прав людини внаслідок війни на Донбасі з квітня 2014 р. до кінця 2018 р. загинули 12,8-13 тисяч осіб, з яких близько 3,300 загиблих – цивільні, 4.000 – українські військовослужбовці, 5.500 – російські бойовики. Крім того, 27-30 тисяч осіб отримали поранення. Внаслідок бойових дій пошкоджено тисячі будинків, сотні лікарень, шкіл, об'єктів водо- та електропостачання. Крім очевидних наслідків військовий конфлікт призвів до катастрофічного стану навколишнього середовища: забруднення атмосфери, ґрунту та вод, суттєвих змін в екосистемах.

Станом на 2013 р. у Луганській та Донецькій областях, відповідно до Державного реєстру об'єктів підвищеної небезпеки, було зареєстровано 21 об'єкт 1 та 2 класів підвищеної небезпеки, пошкодження яких може призвести до вибухів, пожеж, викидів токсичних і сильнодіючих отруйних речовин внаслідок руйнування складів і сховищ та інших катастрофічних наслідків. У результаті бойових дій пошкоджені найбільш екологічно небезпечні підприємства – Ясинівський, Авдіївський і Єнакіївський коксохімічні заводи (в результаті артилерійського обстрілу на Авдіївському коксохімічному заводі сталася пожежа і витік коксового газу з великим вмістом бензолу, толуолу, нафталіну, сірководню, меркаптану, синильної кислоти і аміаку (Екологічні наслідки війни на сході України. URL: http://www.wikiwand.com/uk/ (дата звернення: 07.03.2019 р.)); Єнакіївський металургійний завод; Лисичанський нафтопереробний завод; Донецький казенний завод хімічних виробів; Слов'янська, Луганська і Курахівська ТЕС; горлівський "Стирол"; під загрозою аміакопровод "Тольятті – Горлівка – Одеса". Існує потенційний ризик техногенної аварії на території Дзержинського фенольного заводу, де розміщене сховище відходів фенольного і нафталінового виробництва (у разі прориву дамби є висока ймовірність сходження отруйного селевого потоку, утворення токсичної хмари, зараження річки Кривий Торець).

Значну загрозу виникнення НС природно-техногенного походження становить наявність затоплених і напівзатоплених шахт, що мають постійний гідравлічний зв'язок з діючими шахтами. При несанкціонованій зупинці водовідливу шахт і кар'єрів виникає імовірність катастрофічного підтоплення прилеглих населених пунктів, забруднення поверхневих і підземних джерел водопостачання (Іванюта С.П., 2017), просідання ґрунтів, що, в свою чергу, може призвести до руйнування споруд, житлових будинків, промислових об'єктів.

В зоні бойових дій знаходяться об'єкти природно-заповідного фонду (ПЗФ): національні природні парки "Святі гори" і "Меотида", відділення Українського степового заповідника НАН України "Кальміуський заповідник", "Крейдова флора", Луганський природний заповідник. Схід України є одним з небагатьох місць, де збереглися унікальні типчаково-ковилові цілинні степи, байрачні та заплавні ліси, регіональні ландшафтні парки Донецький кряж і Слов'янський курорт (Романюк М.В., 2017).

На території ряду об'єктів ПЗФ зведено фортифікаційні споруди, влаштовані бліндажі, окопи і вогневі точки; деякі з них пошкоджені обстрілами, зокрема "Святі гори", на території інших поховано загиблих солдат. В результаті відсутності контролю на деяких об'єктах ПЗФ, наприклад, у межах ландшафтного парку "Краматорський", самовільно

розорано 100 га землі, вирубується ліс. Ландшафтні парки “Донецький кряж”, “Зуївський” і “Клебан-Бик” взагалі перестали існувати.

Зазвичай під час збройних конфліктів в першу чергу увага приділяється фінансуванню армії, підтримці постраждалих, реабілітації учасників як військових так і цивільного населення, що безперечно є правильним. Разом з тим поза увагою залишаються питання впливу на довкілля. Через складність, а подекуди і неможливість проведення моніторингу екологічних і техногенних загроз на непідконтрольній території, унеможливлюється своєчасна ліквідація наслідків НС та запобігання їх виникненню. Тому одним з важливих напрямків державної політики повинно стати вдосконалення системи відстеження стану потенційно-небезпечних об’єктів для попередження НС з масштабними негативними наслідками.